

POLAND

POLAND

**BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHILARINI
KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISH MAZMUNI****Sayfullayeva Dilafruz Axmadovna**Buxoro davlat pedagogika instituti Texnologik ta'lim
kafedrası dotsenti**Sharobiddinova Gulchiroy Shokirjonovna**

Texnologik ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10148735>

Annotatsiya: Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kreativligini rivojlantirish mazmuni tahlili, kreativ savodxonlik, kreativ o'qitish, talabalarning tikuvchilikka oid kreativ rivojlantirish haqida ma'lumotlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: bilim, ko'nikma, malaka, kreativ o'qitish, kasbiy savodxonlik, ijodiy munosabat, fikrlash, qobiliyat, mustaqil yondashuv.

Zamonaviy jamiyatda oliy ta'lim muhim rol o'ynaydi. Istalgan davlatni tezlikda rivojlanishi, asosiy va inkor etib bo'lmaydigan intellektual imkoniyatlar ta'lim tizimini isloh qilish orqali amalga oshiriladi.

Kreativlik nafaqat yakka tartibdagi korxonalarining, balki mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini rivojlantirish uchun ham asos bo'lib xizmat qiladi.

Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi insonlarning kreativligini rivojlanishiga bog'liq. R.Florida, S.P.Lapasev ta'kidlaganidek, ushbu sifatni istalgan soha mutaxassislari uchun rivojlantirish muhim hisoblanadi. Tadqiqotlar ko'rsatishicha, innovatsion iqtisodiyotning muvaffaqiyati bevosita kreativ shaxslarga bog'liq bo'lib, jamiyatni kreativ mutaxassislarni kengaytirishga ehtiyoji yuqori [1].

Bugungi kunda kreativ mutaxassislarni shakllantirish zamonaviy jamiyat ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biridir. Qo'yilgan vazifaga faqatgina kreativ o'qitish metodikasini maqsadli olib borish bilan erishish mumkin, bunda ta'lim oluvchiga yangi amaliy bilimlarni tushunishiga, ulardan yangilik yaratishi va amaliyotga samarali tadbiiq etishiga imkon berilishi lozim.

So'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tikuvchilikka oid kreativ rivojlantirish, o'qitish metodikasini o'quv jarayonida qo'llash va zamonaviy ta'limning asosiy vazifalaridan biri sanalmoqda.

Respublikamiz va xorijiy mamlakat olimlari tomonidan kreativ o'qitishning falsafiy, psixologik va pedagogik nuqtai nazardan ko'p qirrali xususiyatlari tavsifi bo'yicha bir qancha ilmiy izlanishlar olib borilgan.

Yu.M.Asadovning fikricha, kreativlik salohiyatini eng qimmatli xususiyatlaridan biri uning innovatsiyani yaratishdagi asosiy rolidir. Innovatsiya - shaxs intellekti mahsuli bo'lib, kreativlikni qo'llash natijasida namoyon bo'ladi [1].

G.N.Ibragimovaning tadqiqot ishida kreativlik - shaxsning yaratuvchanlik, ijodkorlik xislatlarlari bilan bog'liq ko'nikmalar majmui bo'lib, u o'z ichiga muammolarga nisbatan yuqori darajadagi sezgirlik, intiutsiya, natijalarni oldindan ko'ra bilish, fantaziya, tadqiqotchilik va refleksiyaning qamrab oladi deb ta'kidlaydi [3].

A.A.Aripjanova esa kreativlikni o'rganish bo'yicha pedagogik faoliyatning o'ziga xosliklari va yondashuvlarni inobatga olib, pedagog kadrlarining kreativligini: faoliyatli, samarali, shaxsiy, muhitga doir, muammoli aspektlarda ko'rib chiqish lozimligini aniqlagan [1].

Turli tadqiqotlarda, jumladan, E.S.Shelestova tadqiqot ishlarida kreativlik tushunchasini yuzdan ortiq ta'rifi keltirilgan. Ko'pchilik mualliflarning fikricha kreativlik pedagogik jarayonda oliy ta'lim muassasalarining faoliyati bilan uzviy bog'liq, ya'ni ta'lim jarayoni va iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning asosiy shartlari sifatida qaraladi. Bunda Oliy ta'lim muassasalar samaradorligini oshirishga qaratilgan asosiy faktorlardan biri bu moddiy texnik salohiyat tizimini yangilashdir [4].

Sh.X. Pozilovanning tadqiqot ishida oliy ta'lim muassasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kurslarida tinglovchilarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlaridan kelib chiqib, dizayn-fikrlash texnologiyasiga asoslangan empatiya, fokus, innovatsion g'oya, prototip, testlash kabi bosqichlarni kiritish orqali kreativ o'qitish metodikasi takomillashtirilgan [2].

Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining kreativlik darajasi kasbiy savodxonlik va olgan bilim, ko'nikma hamda malakalari asosida vujudga keladi va mashg'ulotlarini olib borishda, talabalarni o'zlashtirishi, amaliy ko'nikmasi, shuningdek bilimga chanqoqligi va talabalar kreativligini rivojlanishi hisobga olinadi.

Adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, shaxsning ijodiy salohiyati muammoga mustaqil yondashuv, tanqidiy fikrlash; har qanday muammolarni tahlil qilish qobiliyati, analitik fikrlash; yechim topish qobiliyati; bilim olish,

malaka va ta'lim berish usullarini yangicha usullarini kashf etish; egallangan bilimlarni yangi bilimlar bilan muvofiqlashtirish kabi ko'nikmalarda namoyon bo'lishi mumkin.

Biz kreativlik deganda bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tanqidiy va ijodiy fikrlashi natijasida yangi amaliy g'oyalarni yaratishga qaratilgan faoliyati, "kreativ o'qitish" esa pedagog va ta'lim oluvchi o'rtasidagi ijodiy munosabat, o'zaro ta'lim oluvchi yoki ma'lum bir vosita orqali ta'lim oluvchi orasidagi kreativ jarayon bo'lib, u shaxs kreativligini rivojlantirishga xizmat qiladi deb ta'rifladik.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tikuvchilikka oid kreativ rivojlantirish uchun qulay imkoniyat yaratish, talabalar tomonidan bayon qilingan turli-tuman fikrlar va g'oyalarni bag'rikenglik bilan qabul qilish hamda ularning o'quv jarayonidagi faolligini ta'minlash, har bir talabada uning kreativ fikrlashga, amaliy ishlarga qodirligi haqidagi ishonchini qaror toptirish, ularning ijodiy faolliklarini muntazam rag'batlantirish lozim. Ta'limni axborotlashtirish sharoitidan kelib chiqib talabalarni intellektual ijodkorligini rivojlantirish muhim sanaladi. Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tikuvchilikka oid kreativ rivojlantirishda gazlamalarga ishlov berish praktikumi fanidan foydalanish ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Gazlamalarga ishlov berish praktikumi fani bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilariga tikuvchilikka oid kasbiy amaliy ko'nikmalarni va malakalarni shakllantiradi. Gazlamalarga ishlov berish praktikumi fani qo'l mehnatini o'rgatishda ijodiy qobiliyatlarni va bilishga qiziqishini, mustaqil faollikni o'stirib bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tikuvchilikka oid kreativligini rivojlantiradi. Kasbiy amallarni o'rgatish esa umumkasbiy fanlar va o'quv amaliyoti o'zaro bog'liqligida amalga oshiriladi.

Oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tikuvchilikka oid kreativligini rivojlantirishda, kreativ o'qitishni tashkil etish innovatsion jamiyatda talabalarning faol hayotga qiziqishi va xohishini uyg'otadi, fikrlarni tahlil qilishga undaydi, his-tuyg'ulari va kasbiy amaliy bilimlarini mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh.I.Baxronova. Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining tikuvchilikka oid kreativligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish. Monografiya. "BUKHARA HAMID PRINT" nashriyoti B.-:2023-y.

POLAND

CURRENT APPROACHES AND NEW RESEARCH IN MODERN SCIENCES

International scientific-online conference

POLAND

2. Позилова Ш.Х. Креативная компетентность преподавателей информатики высших учебных заведений // Информатика и образование.- М.: 2018. - №1. - С.61-63.
3. Ibragimova G.I. Interfaol o'qitish metodlari va texnologiyalari asosida talabalarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish: p.f. bo'yicha falsafa doktori (PhD) disser. avtoref. -T.: - 2017. - 24 b.
4. Шелестова Е.С. Технология формирования креативности студентов-дизайнеров в процессе профессиональной подготовки. Автореф. канд.пед.наук. - М.: 2014. -231 с.